

Correctievoorschrift VMBO-GL en TL

2006

tijdvak 1

ECONOMIE CSE GL EN TL

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel

1 REGELS VOOR DE BEOORDELING

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit v.w.o.-h.a.v.o.-m.a.v.o.-v.b.o. Voorts heeft de CEVO op grond van artikel 39 van dit Besluit de Regeling beoordeling centraal examen vastgesteld (CEVO-02-806 van 17 juni 2002 en bekendgemaakt in Uitleg Gele katern nr 18 van 31 juli 2002).

Voor de beoordeling zijn de volgende passages van de artikelen 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de gecommiteerde toekomen.
- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door de CEVO.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Komen zij daarbij niet tot overeenstemming, dan wordt het aantal scorepunten bepaald op het rekenkundig gemiddelde van het door ieder van hen voorgestelde aantal scorepunten, zo nodig naar boven afgerond.

2 ALGEMENE REGELS

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de CEVO-regeling van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.

- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
  - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
  - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend, in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
  - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
  - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
  - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
  - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;
  - 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
  - 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal punten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinator of de gecommiteerde meent dat in een toets of in het beoordelingsmodel bij die toets een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof toets en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan de CEVO. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.

Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.

De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.

N.B. Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.

3 VAKSPECIFIEKE REGELS

Voor dit centraal schriftelijk examen economie GL en TL kunnen maximaal 52 scorepunten worden behaald.

Voor het vak economie GL en TL is de volgende vakspecifieke regel vastgesteld:

Voor rekenfouten worden geen punten afgetrokken.

Wanneer echter de kandidaat bij een berekening kennelijk verzuimd heeft door schatting controle op het antwoord uit te oefenen, wordt voor deze fouten één punt afgetrokken tot een maximum van twee punten voor het geheel van de open vragen.

4 BEOORDELINGSMODEL

Vraag	Antwoord	Scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt één punt toegekend.

VRAGEN STAAT VRIJ

- 1 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juiste berekening:
 $€ 8,46 : € 1,88 = 4,5$ uur
- 2 **A**
- 3 **maximumscore 1**
Er is sprake van arbeidsintensieve productie indien de werkzaamheden voornamelijk uit menselijke inspanning bestaan.
- Opmerking*
Wanneer slechts 'arbeidsintensief' is geantwoord zonder een verklaring te geven, geen punt toekennen.
- 4 **maximumscore 2**
Voorbeeld van een juiste berekening:
• $€ 298,15 : 38 = € 7,85$ 1
• $34,5\% \times € 7,85 = € 2,71$ 1
- Anneke moet volgens het minimumloon € 2,71 per uur verdienen, maar verdient slechts € 1,88 per uur.
- 5 **B**
- 6 **maximumscore 1**
Nee, ze krijgt geen uitkering omdat (één van de volgende redenen):
→ de WW alleen voor werknemers is en dat is ze niet.
→ ze vrijwillig ontslag heeft genomen.

Vraag	Antwoord	Scores

KESTEREN B.V.

- 7 C
- 8 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juiste oorzaak (één van de volgende):
 → beter geschoolde werknemers
 → betere arbeidsverdeling
 → betere machines
 → betere arbeidsomstandigheden
 → ander productieproces
- 9 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 Alfa: € 378.300 : 9.000 = € 42,03
 Bèta: € 820.000 : 43.000 = € 19,07
 Bèta heeft de laagste verkoopprijs.

Opmerking
Als beide berekeningen juist zijn, maar er is geen expliciete conclusie getrokken, ook 1 punt toekennen.
Als slechts één van de twee berekeningen juist is, geen punt toekennen, ongeacht het wel of niet trekken van een conclusie.
- 10 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 € 378.300 – € 21.500 – € 200.000 – € 23.800 = € 133.000
- 11 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juist argument:
 → Door de toegenomen concurrentie kan de winst over het afgelopen jaar wel minder belangrijk zijn. Om in de toekomst bestand te zijn tegen de concurrentie kan een lage verkoopprijs belangrijker zijn.

STAND.NL

- 12 **maximumscore 2**
  - gedaald 1
  - gestegen 1
- 13 C
- 14 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste verklaring:
 → De loonkosten per werknemer zijn sterker gestegen dan de arbeidsproductiviteit.
- 15 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juist argument:
 → Als werknemers meer uren maken, zijn er minder werknemers nodig om de productie te verzorgen.

Vraag	Antwoord	Scores

- 16 D
- 17 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste uitleg:
 → Er zijn veel belangrijke werkzaamheden te verrichten waar geen financiële vergoeding tegenover staat.
 (Denk aan vrijwilligerswerk bij verzorgingstehuizen, scholen en sportverenigingen.)

V/M

- 18 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 $190 : 3.142 \times 100\% = 6,0\%$
- 19 D
- 20 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juiste reden (één van de volgende):
 → De verzorging van een kind kost veel geld. Vrouwen hebben de extra inkomsten nodig.
 → De partner gaat minder werken en het verlies aan inkomen moet gecompenseerd worden.
- 21 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juiste maatregel (één van de volgende):
 → De maatregelen zorgen ervoor dat vrouwen hun werk beter kunnen combineren met de verzorging van een kind.
 → Er kan bespaard worden op de kosten voor kinderopvang.
- 22 **maximumscore 1**
 Voorbeelden van een juiste maatregel (één van de volgende):
 → De overheid kan werkgevers subsidie geven als ze een vrouw in dienst nemen.
 → De overheid kan vrouwen scholingsmogelijkheden aanbieden.
 → De overheid kan zorgen voor meer kinderopvang.
- 23 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juist argument tegen het laten staan van de zin:
 → Het gaat om de kwaliteit van de kandidaat en niet om het geslacht.
 Voorbeeld van een juist argument voor het laten staan van de zin:
 → Vrouwen hebben nog steeds een achterstand op de arbeidsmarkt en kunnen een steun in de rug goed gebruiken.

POST VAN DE BELASTINGDIENST

- 24 **maximumscore 1**
 Voorbeeld van een juiste berekening:
 $0,60\% \times \text{€ } 184.000 = \text{€ } 1.104$

Vraag	Antwoord	Scores

○ 25 maximumscore 2

		Belasting
Belastbaar inkomen	€ 42.450	
Heffing schijf 1 en 2	€ 30.357-	€ 11.458
Heffing schijf 3	€ 12.093 x 42%	€ 5.079 +
Verschuldigde belasting vóór aftrek heffingskortingen		€ 16.537

- Juiste berekening heffing schijf 1 en 2, of het juist overnemen hiervan 1
- Juiste berekening schijf 3 1

Opmerking

Een berekening met centen ook goed rekenen. Voor een juiste optelling van de heffingen geen punt toekennen.

○ 26 maximumscore 1

De percentages lopen op naarmate het inkomen hoger wordt.

○ 27 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste berekening:

Verschuldigde belasting van Sicco	€ 6.121
Algemene heffingskorting	€ 1.894
Arbeidskorting	€ 1.287
Kinderkorting	€ 112
Te betalen belasting	€ 2.828

- Indien complete berekening juist 2
- Indien één korting vergeten, maar berekening verder juist 1
- Indien twee kortingen vergeten 0

○ 28 maximumscore 1

Ja, Peter krijgt geld terug van de belastingdienst.
 € 14.098 - € 13.356 = € 742

Opmerking

Als uitsluitend het bedrag is uitgerekend, zonder vermelding van teruggave, geen punten toekennen.

○ 29 maximumscore 2

Voorbeeld van een juiste verklaring:

- Mensen die met hun inkomen in een hogere schijf vallen, hebben een groter voordeel van de hypotheekrenteaf trek. 1
- Hierdoor kan de verhouding tussen de bruto en netto inkomens voor hen gunstiger uitvallen dan voor mensen met een lager inkomen. 1

VELE KLEINE BEETJES

○ 30 maximumscore 1

Voorbeeld van een juiste uitleg:

Er zal belastinggeld gebruikt moeten worden om dijken te verhogen en duinen in stand te houden.

● 31 A

Vraag	Antwoord	Scores

- 32 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juiste maatregel:
De invoering van extra heffingen op energie, zoals energiebelasting.
- 33 **B**
- 34 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juiste manier (één van de volgende):
→ via de BTW
→ via de inkomstenbelasting
→ via de vennootschapsbelasting

LAWAAI IN DE POLDER

- 35 **maximumscore 2**
Voorbeelden van juiste oorzaken (twee van de volgende):
→ stijging van het nationaal inkomen
→ groei van de handel
→ bevolkingsgroei
→ meer behoefte aan zovakanties
→ steeds meer goedkope vluchten
→ steeds meer vakantie / vrije dagen

per juiste oorzaak
- 36 **maximumscore 1**
Voorbeelden van juiste redenen (één van de volgende):
→ Nederland is een exportland / goed voor het bedrijfsleven.
→ Nederland heeft behoefte aan goede vervoersmogelijkheden / een goede infrastructuur.
→ Schiphol is een bron van inkomsten voor de Nederlandse overheid.
- 37 **maximumscore 1**
Voorbeelden van een juiste verklaring:
→ Door de Polderbaan krijgt Schiphol een grotere capaciteit. Hierdoor is Schiphol in staat in de toekomst meer vliegtuigen te verwerken.
- 38 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juiste berekening:
 $€ 399.000.000 : 7.047 = € 56.619,84$
- 39 **maximumscore 1**
Voorbeeld van een juist antwoord:
→ uitkeringen

1

Vraag	Antwoord	Scores

○ 40 **maximumscore 2**

Voorbeelden van een juiste argumentatie:

- Ik vind (het argument van) Schiphol (productiegroei e.d.) belangrijker dan (het argument van) de milieubeweging / het milieu (geen luchtverontreiniging e.d.) want zonder economische groei, kan ook niet voor het milieu worden gezorgd.
- Ik vind (het argument van) de milieubeweging / het milieu belangrijker dan (het argument van) Schiphol, want schone lucht draagt ook bij aan de groei van de welvaart.

- voor een juiste argumentatie 1
- voor het noemen van beide aspecten 1

Opmerking

Als slechts één argument genoemd wordt, maximaal 1 punt toekennen.

ALBERT HEIJN, DE PRIJZENOORLOG

● 41 C

● 42 A

○ 43 **maximumscore 1**

Personen van 23 jaar en ouder verdienen ten minste het minimumloon en worden daardoor te duur.

○ 44 **maximumscore 1**

Ja, er is een geldige arbeidsovereenkomst gesloten. Jongeren van 16 jaar en ouder mogen zelfstandig een arbeidsovereenkomst aangaan.

Opmerking

Als slechts 'ja' is geantwoord zonder verklaring, geen punt toekennen.

● 45 D

inzenden scores

Verwerk de scores van de alfabetisch eerste vijf kandidaten per school in het programma WOLF.

Zend de gegevens uiterlijk op 31 mei datum naar Cito.